

Dorpsagenda Heilig Landstichting 2024 - 2028

Notitie van het bestuur Dorpsvereniging d.d. 15 febr 2024

Een dorpsagenda bevat afspraken over acties gericht op de eigen leef- en woongemeenschap die bewoners belangrijk vinden en waar zij zich voor willen inzetten. Een dorpsagenda vormt een stap in de ontwikkeling van burgerparticipatie en wordt gestimuleerd door de Gemeente Berg en Dal. In Heilig Landstichting werd de eerste dorpsagenda in 2018 door de Dorpsvereniging voorbereid aan de hand van een uitgebreid onderzoek onder de dorpsbewoners. Dit resulteerde in Dorpsagenda 2019 - 2023, waarin de wensen van bewoners waren gegroepeerd in vijf thema's: Samen, Jong, Bewegen, Veiligheid, en Duurzaamheid. Per thema waren acties geformuleerd, waarmee werkgroepen van vrijwilligers en het bestuur van de Dorpsvereniging aan het werk gingen. In 2022 - 2023 heeft het bestuur de lopende dorpsagenda geëvalueerd. In deze notitie rapporteren we over de resultaten tot nu toe. Vervolgens stellen we de Dorpsagenda 2024 - 2028 voor.

Opbrengst Dorpsagenda 2019 - 2023

Eind 2022 is het bestuur van de Dorpsvereniging gestart met een evaluatie van de Dorpsagenda 2019 - 2023. Het doel was een terugkoppeling te geven aan vrijwilligers, dorpsbewoners en gemeente. De evaluatie diende tevens als uitgangspunt voor een vervolg. Voor de evaluatie zijn vraaggesprekken gehouden met (vertegenwoordigers van) de diverse werkgroepen, de straatcontactpersonen, Vereniging 50Plus, het Oranje Comité, en de stichting / vrijwilligers van dorpshuis de Bosduivel. De uitkomsten zijn gepubliceerd in de Oorschelp van maart 2023 en toegelicht in de daaropvolgende Algemene Ledenvergadering van maart 2023. Bij beide gelegenheden zijn bewoners opgeroepen te reflecteren en verdere ideeën aan te dragen.

Tijdens de Burendag van september 2023 werd een aantal activiteiten georganiseerd met als doelstelling dorpsbewoners te polsen over diverse (actuele) thema's en onderwerpen die in een nieuwe Dorpsagenda dienen te worden geadresseerd. Op de activiteitenmarkt zijn vragenlijsten verspreid en ingevuld en werd een aantal gesprekken gevoerd aan de diverse marktkraampjes.

De Dorpsagenda 2019 - 2023 heeft in Heilig Landstichting een hoop in gang gezet, en is tevens een vliegwielt geweest voor al bestaande activiteiten. De indruk bestaat dat er méér bewoners bij het dorp betrokken zijn dan in het verleden. Vrijwel alle doelen uit de Dorpsagenda zijn aangepakt en uitgewerkt dankzij de inzet van verenigingen en vrijwilligers en de deelname van bewoners.

Dorpshuis de Bosduivel is niet meer weg te denken in onze dorpsgemeenschap. Naast het bestuur is een actief kernteam van vrijwilligers geformeerd. Naar schatting 15-20% van de bewoners maakt gebruik van de Bosduivel. Het dorpshuis faciliteert de plaatselijke verenigingen, en initieert zelf activiteiten. Bridge, open atelier, cursussen muziek en kunstgeschiedenis, yoga, lezingen, zingen, bibliotheek en seizoensoep vormen een greep uit de activiteiten.

De Dorpsvereniging onderhoudt de onderlinge communicatie in het dorp middels een up-to-date website, de huis-aan-huis bezorgde bladen Oorschelp en Oorbelletje, en de dorpsmail. Verder is er een dorps-app waarin 175 mensen participeren en een HLS buurtpreventie-app met 155 deelnemers. Belangrijke ontmoetingsmomenten zijn de jaarlijkse NLdoet dag (in maart), de pubquiz, en Burendag (in september) met onder andere het traditionele dorpsbuffet, bereid door de bewoners zelf.

Het al langer bestaande dorpsnetwerk van straatcontactpersonen functioneert goed. De contactpersonen hebben een signalerende functie en stimuleren persoonlijk contact op buurtniveau. Straatcontactpersonen verwelkomen nieuwe bewoners en besteden aandacht aan andere belangrijke gebeurtenissen.

Vereniging 50Plus organiseert een doorlopend en gevarieerd programma voor haar doelgroep, met veel oog voor sociale- en welzijnsaspecten. Naast een tweewekelijkse koffieochtend en regelmatige lezingen in de Bosduivel wordt in het dorpshuis Pilates georganiseerd, functioneel bewegen voor 70 plussers en 50+ sportief wandelen onder begeleiding van professionele fysiotherapeuten.

Het Oranje Comité is een actieve en betrokken plaatselijke groep die al decennia jaarlijks meerdere activiteiten voor kinderen van de basisschoolleeftijd organiseert. Het is wel lastig om kinderen vanaf pakweg 10 jaar en adolescenten te interesseren voor dorpsactiviteiten. Er bestaan wensen om activiteiten te ontwikkelen die meer gericht zijn op (jonge) gezinnen, waarvan er steeds meer zijn in ons dorp.

De bewegingsdoelen worden ruimschoots behaald met op de dinsdag drie bewegingsactiviteiten van Vereniging 50Plus, twee dorpswandelgroepen, een wandel-app, en jeu de boules. Verder worden er yoga- en fitness cursussen gegeven in de Bosduivel.

De Werkgroep Duurzaamheid heeft voortvarend en creatief gewerkt aan de oorspronkelijke speerpunten: omgaan met hemelwater, energiebesparing, duurzame voeding en natuur. Zij stond garant voor diverse voorlichtings- en sociale activiteiten, heeft vegetarisch koken en eten in het dorp op de kaart gezet, en draagt bij aan behoud van natuur en samen genieten van onze leefomgeving. De werkgroep heeft nog diverse ideeën, en richt zich momenteel op regionale producten, biodiversiteit en energietransitie.

Al met al valt op dat bewoners veel waardering hebben voor onze woonomgeving en voor wat er in het dorp aan activiteiten bestaat, en dat de wensen met name betrekking hebben op voortzetting en bestending, en minder op hele nieuwe thema's of activiteiten.

Nieuwe Dorpsagenda Heilig Landstichting 2024 - 2028

Aan de hand van de evaluatie van de voorgaande dorpsagenda, de huidige tijd, en informatie van de gemeente uit het Overleg Dorpsagenda's heeft het bestuur van de Dorpsvereniging deze nieuwe Dorpsagenda 2024 - 2028 geformuleerd. Daarbij is ook gebruik gemaakt van het Koersdocument Omgevingsvisie Gemeente Berg en Dal 2023. Tevens zijn de doelstellingen van de Dorpsvereniging nog eens onder de loep genomen. Ook in de nieuwe dorpsagenda zijn 5 thema's te onderscheiden: Verbinding, Zorgzaamheid, Beleving, Duurzaamheid en Veiligheid.

Verbinding

In de statuten van de Dorpsvereniging Heilig Landstichting uit 2007 staat: *“De vereniging heeft ten doel het behartigen van de belangen van bewoners en toekomstige bewoners van Heilig Landstichting. Deze belangen hebben betrekking op de woon- en leefomstandigheden in de ruimste zin en omvatten onder meer ruimtelijke ordening, milieu, welzijn en gezondheid alsmede verkeer en veiligheid”*. De afgelopen jaren heeft de Dorpsvereniging zich voornamelijk ontwikkeld in de richting van een vereniging die activiteiten stimuleert en (mede) organiseert met als doel de sociale cohesie in het dorp te bevorderen. Een aanzienlijk deel van deze activiteiten gaat om communicatie en om het organiseren van contactmomenten tussen dorpsgenoten en tussen andere verenigingen en organisaties die actief zijn in het dorp zoals de Bosduivel, Vereniging 50Plus, Oranje Comité en Museumpark Orientalis.

De dorpsvereniging is van een belangenbehartiger meer een vereniging geworden die de onderlinge samenhang en de leefbaarheid in het dorp bevordert. Daarin past *Verbinding* als belangrijk thema in de Dorpsagenda 2024 - 2028. Binnen dit thema willen wij de *Betrokkenheid van bewoners bij elkaar en bij gezamenlijke doelen bevorderen*, onder andere door:

- Dorpshuis de Bosduivel optimaal als ontmoetingshart te gebruiken
- Onze brede communicatiemiddelen goed te blijven benutten
- De verbindingen met Vereniging 50plus, het Oranje Comité en dorpshuis de Bosduivel te onderhouden
- Nieuwe gezinnen/bewoners actief te betrekken bij onze gemeenschap (bijvoorbeeld door een borrel voor hen in Bosduivel)

- Op regelmatige tijdstippen samen te koken en te eten (seizoensoep, running diner, burendag)
- Gezamenlijke klussen voor de gemeenschap te bedenken en aan te pakken (o.a. via NLdoet)

Binnen het bestuur is Elo de Mul aangewezen als coördinator en bewaker van het thema Verbinding. Waar mogelijk blijft het bestuur zoeken naar vrijwilligers die de continuïteit van de diverse activiteiten rond dit thema kunnen en willen borgen. Het bestuur heeft daarbij een faciliterende en initiërende rol.

Zorgzaamheid

In het huidige zorglandschap tekenen zich steeds meer tekorten aan zorgmedewerkers en financiële beperkingen af. Waartoe deze knelpunten op termijn gaan leiden en wat de oplossingen moeten worden is nog niet goed te overzien. Tot versterking van sociale cohesie en leefbaarheid in het dorp hoort zeker bijzondere aandacht voor kwetsbare medebewoners. Dit thema is te vatten onder zorgzaamheid en omzien naar elkaar. Binnen het kader van de dorpsagenda wil het bestuur de dorpsbewoners stimuleren om *Medeverantwoordelijkheid voor elkaars welzijn te dragen*, door:

- Een actief netwerk van straatcontactpersonen
- Zorg voor ouderen te activeren bijvoorbeeld met een boodschappen- of taxidienst
- Een zorg-app te promoten voor individuele hulp aan een mede-dorpsbewoner
- Oog te hebben voor bereikbaarheid van winkels en maatschappelijke voorzieningen
- Vrijwilligerswerk en burenhulp te waarderen

Het bestuur heeft haar leden Vera Mattijssen en Anna Mourits benoemd tot ambassadeurs van dit thema, met als belangrijkste rol het initiëren, enthousiasmeren en faciliteren van activiteiten op dit gebied.

Beleving

Onze natuurlijke leefomgeving en dorpshuis De Bosduivel bieden ons goede mogelijkheden om dicht bij huis dingen te ondernemen die onze lichamelijke en geestelijke fitheid kunnen voeden. Onder het thema *Beleving* willen we bevorderen dat we *Samen genieten van natuur, cultuur en sport*, door:

- Wandelen en allerlei andere vormen van bewegen, zoals jeu de boules en golftoernooi, te blijven bevorderen

- Bestaande en nieuwe culturele initiatieven te ondersteunen, zoals lezingen via de bibliotheekgroep en de heemkundewerkgroep, samen zingen, samen musiceren, open atelier en tuinieren in de moestuin bij het dorps huis en in museumpark Orientalis
- Hierbij oog te houden voor de wensen en belangen van bewoners van verschillende leeftijden

De bestuursleden die zich vooral bezig gaan houden met het thema Beleving zijn nog niet aangewezen. De bedoeling is dat zij de contacten met de vrijwilligersgroepen onderhouden en zorg dragen voor de continuïteit van activiteiten en opvolging van coördinatoren en organisaties.

Duurzaamheid

Waar Verbinding en Zorgzaamheid en deels ook Beleving vooral gericht zijn op *de dorpsbewoners zelf*, is voor de leefbaarheid in het dorp ook *onze leefomgeving* en het behoud daarvan belangrijk. De thema's Duurzaamheid en Veiligheid blijven dan ook gehandhaafd in de dorpsagenda. Bij ontwikkelingen rond duurzaamheid is het zaak om toe te zien op een goed proces, waarbij het dorp tijdig en adequaat betrokken wordt en individuele belangen serieus worden genomen. De rol van het bestuur van de Dorpsvereniging in deze is zorgen voor voldoende betrokkenheid van het dorp, voorlichting (laten) organiseren en hier zelf aan bijdragen door kritisch mee te denken, de communicatie kanalen van de Dorpsvereniging ter beschikking te stellen etc. Binnen het thema *Duurzaamheid* is het doel om met z'n allen *Bij te dragen aan behoud van natuur en milieu*, onder andere door:

- Het programma van de Werkgroep Duurzaamheid (zoals lokale producten, hergebruik, oog voor natuur, zwerfafval) te ondersteunen en te propageren
- De overstap naar duurzame energie voor het hele dorp te ondersteunen en te bevorderen (ook in lijn met het Koersdocument Omgevingsvisie Gemeente Berg en Dal 2023)
- De bewustwording rond dit thema te versterken

De Werkgroep Duurzaamheid bestaat uit ca 6 personen en wordt vanuit het bestuur ondersteund door Jan de Koning. Ook hier is de belangrijkste rol van het bestuur de werkgroep te faciliteren en te continueren.

Veiligheid

Onder het thema *Veiligheid* willen we *Bijdragen aan een veilige en vertrouwde woonomgeving*, door:

- Contact en samenwerking met gemeente Berg en Dal en met de wijkagent
- Verhogen van de verkeersveiligheid in het dorp in combinatie met vergroening
- Verbeteren verkeersveiligheid fietsers uitvalswegen (d'Almarasweg en Sophiaweg), als uitwerking Koersdocument Omgevingsvisie Gemeente Berg en Dal 2023

Vanuit het bestuur zullen Jeroen Braam en Jaap Festen zich met het veiligheidsthema bezighouden. Met name gaan zij de contacten met de gemeente onderhouden en zullen zij projecten opzetten die gericht zijn op een veilige woonomgeving.

Communicatie van de nieuwe Dorpsagenda

Het bestuur van de Dorpsvereniging zal de nieuwe dorpsagenda presenteren op de ALV in maart 2024. Daarna wordt de agenda gepresenteerd aan en besproken met de gemeente Berg en Dal.

Voor een actieve dorpsgemeenschap en een productieve dorpsagenda is het van belang dat bewoners zelf activiteiten organiseren en daaraan participeren. Bewoners die zich tijdens de burendag gemeld hebben als vrijwilliger voor bepaalde activiteiten zullen hierin worden betrokken. Het bestuur van de Dorpsvereniging heeft vooral een enthousiasmerende en faciliterende rol bij alle vijf de thema's, een mede-organiserende rol op het thema *Verbinding*, en een voortrekkersrol op het thema *Veiligheid*. Bij de faciliterende rol hoort een vinger aan de pols bij de werkbelasting van vrijwilligers die al langere tijd bepaalde taken vervullen. De Werkgroep *Duurzaamheid* zet haar activiteiten voort. Op het thema *Zorgzaamheid* is het streven een (soortgelijke) werkgroep van dorpsbewoners op te zetten.

Naast de presentatie op de ALV zal de dorpsagenda naar de dorpsbewoners worden gecommuniceerd via de geëigende bestaande kanalen, zoals de website, de Oorschelp en de dorpsmail. In de Bosduivel zullen folders worden verspreid.